

Entre el 'glamour' i la xafarderia

Mònaco és alguna cosa més que diners i negoci, és la pàtria dels Grimaldi, la família que durant dècades, des del casament de Rainier III amb l'actriu nord-americana Grace Kelly, ha omplert setmana sí setmana també les pàgines de les revistes del cor de tot el món.

Mònaco, la versió catalana antiga (Monegue en occità), no és l'únic cas d'estat petitíssim del continent europeu, però sí que és, llevat del Vaticà, el més conegut arreu del món, fins i tot per sobre d'altres amb més tradició i cos territorial. Liechtenstein, San Marino, Andorra són els altres membres de la "Micronèsia europea", que passen completament desapercebuts a ulls de l'europeu mitjà. No és el cas de Mònaco, un petit estat provençal d'arrels medievals que sobrevisqué a la revolució francesa i a la unificació italiana, convertit en centre d'atenció mundial pel casament del seu príncep amb l'actriu Grace Kelly, en aquell moment una de les dives de Hollywood, que el 1955 havia obtingut l'Oscar a la millor actriu per *The Country Girl*. El 18 d'abril de 1956 se celebraren les noces, i la princesa Gràcia Patrícia serví d'esquer perquè el petit Principat esdevingués la pàtria europea del *glamour*: el casino s'erigí en temple del luxe i l'ostentació, el petit port acollí els iots més luxosos del món i llurs corresponents propietaris, i Mònaco es convertí en centre de les cròniques roses més cobejades.

Güelfs i gibel·lins. Els orígens del Principat monegasc cal cercar-los en les lluites entre gibel·lins (partidaris de

el papat) i güelfs (partidaris del papat) que caracteritzaren la Itàlia medieval. Era possessió de la República genovesa des del 1191, reconeguda per l'emperador romanogermànic Enric VI (Provença formava part del Sacre Imperi). Els genovesos bastiren una fortalesa —el palau del príncep— i s'integrà de ple en la vida política de la República lígur. Els Grimaldi són precisament un noble llinatge genovès d'obediència güelfa que es remunta al cònsol de la República Ottone Canella (mort vers 1143) i el seu fill Grimaldo (que traspassà el 1184), que també hi exercí la màxima magistratura. El 1296 els gibel·lins prengueren el poder a Gènova i expulsaren els seus contraris güelfs, entre d'altres els Grimaldi, que cercaren refugi a Provença. El 8 de gener de 1297 (data commemorada al Principat), un dels exiliats, Francesco Grimaldi, aconseguí fer seva la fortalesa monegasca, segons la tradició després de penetrar-hi vestit amb l'hàbit de franciscà. S'inicia, doncs, el govern dels Grimaldi sobre la Roca monegasca, qüestionat per les successives ocupacions gibel·lines de 1301-17 i 1327-31. El nét de Francesco, Rainier I, és considerat el primer senyor, qui serví la cort francesa i arribà a almirall. El seu fill Carles I "el Gran", també almirall de França, reeixí a sotmetre definitivament Mònaco, que amplià amb les

Les filles de Rainier i Grace Kelly

Mentre que Albert, el fill, continua solter, les filles de Rainier i Grace no han estat parques en amors. Carolina, la major, casà el 29 de juliol de 1978 amb el reconegut *play-boy* Philippe Junot, de qui es divorcià dos anys després. En segones núpcies es va casar pel registre civil el 1983 amb l'empresari italià Stefano Casiraghi, amb qui tingué tres fills, Andreu, Carlota i Pere. Stefano sofrí un accident nàutic i perdé la vida. Vídua, contragué un tercer matrimoni el 1999 amb el príncep Ernest de Hannover, la bèstia dels *paparazzi* i ara hospitalitzat en estat greu, de qui tingué una segona filla, Alexandra. Protagonista indiscutible de les revistes del cor, Carolina representa en si tot el *glamour* i la fatxenderia del petit Principat i el seu rostre, idolatrat pels mitjans audiovisuals i escrits, comparteix les nostres vides amb la mateixa naturalitat que el quadre de la iaia del menjador.

L'altra cara de la moneda és Estefania, la petita del clan i un autèntic maldecap per al seu pare. Als setze anys visqué el seu primer romanç sonat amb Paul Belmondo, fill del conegut actor. Després arribaren Anthony Delon, Rob Lowe, Christopher Lambert, l'empresari de discoteques Mario Oliver, el productor discogràfic Ron Bloom, Jean Yves Lefur, amb qui anuncià que es casaria... El 1991 aparegué el guardaespalles Daniel Ducruet, amb qui es casà i tingué dos fills, Louis i Pauline. Ducruet, però, fou sorpès *in fraganti* pels *paparazzi* mentre copulava amb una tercera (el vídeo recorregué les

televisions del món sencer) i això va posar fi al matrimoni. Malgrat els desencisos, la carrera d'enamoraments de la princesa continuà: el monitor d'esquí Boris Brun, Jean Raymond Gottlieb (pare de la seva filla Camille), el barman Pierre Pinelli, l'esquiador Olivier Chosset, l'empresari circenc Franco Knie, el majordom Richard Luca i, finalment, l'equilibrista alemany d'origen portuguès Adam Lopes, empleat de Knie, amb qui es casà embarassada, que recorregué el món en una caravana de circ i del qual ja s'ha separat. Adam Lopes, mentrestant, ha passejat la seua estampa per *Grandes Hermanos* i programes xafarders per l'estil, a la salut de la seua princesa exdona. **D. G.**

senyories de Menton (1346) i Rócabruna (1355).

Principat de Mònaco. Ocupat pel duc de Milà Felip Maria Visconti el 1428, alhora senyor de Gènova, reeixí a recuperar la sobirania el 1436. A partir d'aleshores la influència francesa va ser cada cop més present. En 1489 Savoia i França reconegueren la independència del territori monegasc. El 1507 un nou setge genovès tractà de conquerir la Rocca, però fou debades, Mònaco garantí la seva independència per la protecció de França o la monarquia hispànica, que tutelà el territori i els seus senyors entre 1524 i 1641.

Honorat II es proclamà príncep el 1619, títol que reconegué la cort hispana i que des d'aleshores passà als seus successors. Tanmateix, aquest primer

príncep inicià a partir del 1641 una política d'acostament a França, que no és estranya per les dificultats que passaven els Habsburg hispànics aleshores (sen-

**Mentre que
Albert, el fill,
continua solter,
les filles de
Rainier i Grace
Kelly no han
estat parques
en amors**

gles revoltes separatistes a Portugal i Principat de Catalunya). Lluís XIII premià la lleialtat dels Grimaldi amb el ducat de Valentinès (1642), el comtat de Carladès i les baronies de Baus i Buis, alhora que investia Honorat II com a par de França.

El primogènit d'Honorat II, Hèrcules, que no sobrevisqué al seu pare, rebé el títol de marques dels Baus, que s'instituí com a propi dels hereus del Principat, com avui ostenta el príncep Albert. El successor, Lluís I, maridà Catherine-Charlotte, filla del mariscal Antoine Gramont i home de confiança de la cort francesa. El príncep de Mònaco serví fidelment Lluís XIV en la guerra –la cavalleria monegasca– i en la diplomàcia, car fou l'ambaixador del rei francès al Vaticà per recaptar el suport de la Santa Seu a l'entronització de Felip V a Espanya.

La successió

Fins a l'any 1910 Mònaco fou una monarquia absoluta. El 1911 el príncep Albert I promulgà la primera constitució, modificada el 1917 i ratificada per Lluís II el 1933. El 1962 Rainier III reformà la constitució monegasca, que reconeix el poder executiu en el príncep, ajudat per ministres d'estat francesos, i el legislatiu en el príncep i una assemblea de divuit membres.

Segons aquesta constitució, la successió al tron es regeix pels principis de primogenitura i preferència de l'home sobre la dona. L'hereu, de nacionalitat monegasca, ha de tenir fets els 21 anys per accedir al tron. Altrament, en absència d'hereu natural, un fill adoptat estaria facultat per a la successió. En els últims anys s'ha especulat sobre la possibilitat que Albert, de 46 anys, succeís el seu pare en vida, però Rainier no ha acabat de decidir-se. Albert de Mònaco no deixa de patir l'esnobisme característic de l'aristocràcia europea (la seva passió pel bob, les curses de trineus aerodinàmics, podria ser un símptoma), una classe social estranya als temps que corren. Tanmateix, Albert —cal reconèixer-ho— ha mantingut un to de discreció del qual han mancat les seves dues germanes. Ni la Carolina ni encara menys l'Estefania (que porta literalment una vida de circ), per a disgust del seu egregi pare, han estat a l'altura de les circumstàncies que el seu rang comporta. També s'ha especulat sobre la presumpta homosexualitat del príncep hereu, tot i que a Albert li ha agradat exhibir-se amb senyores de passarel·la, com l'explosiva Claudia Schiffer o l'espantant model anglobrasilera Tasha Mota e Cunha. Albert sempre ha justificat la seva llarga solteria per l'oposició de les seves germanes, "no es poden imaginar a quantes amigues meves han fet miques aquestes dues" —reconeixia a la premsa—, tot i que l'ombra de la seva mare ha de pesar en l'ànim de l'hereu per trobar esposa.

Tots i els dubtes de Rainier, que fins i tot apuntava la possibilitat, amb modificació constitucional inclosa (2002), que fos succeït pel seu nét Andreu, fill de Carolina i el malaguanyat empresari italià Stefano Casiraghi, Albert ha anat prenent progressivament les regnes de l'estat, a qui representà amb motiu del seu ingrés a l'ONU el 28 de maig de 1993 i més recentment quan fou admès al Consell d'Europa (tota una proesa per a un estat amb comptabilitat tan oculta). I ara, de fet, ja és el nou príncep de Mònaco.

Després d'Albert, la línia de successió monegasca es completa amb Carolina, de 47 anys, casada en terceres núpcies amb el príncep alemany Ernest August de Hannover, mare d'Andreu Casiraghi (per succeir a Mònaco hauria d'adoptar el cognom Grimaldi), de 18 anys, que precisament no es caracteritza per ser un bon estudiant. Segueix la díscola Estefania, de 39 anys, amb qui han compartit catre des de personal del servei de palau fins a saltimbanquis i homes de circ.

Senyors de Mònaco des de la fi del segle XIII, la successió masculina per línia directa dels Grimaldi s'extingí amb la princesa Lluïsa Hipòlita I, néta de Lluís I. Aquesta, però, contragué matrimoni el 1717 amb Jacques de Goyon de Matignon, comte de Thoiry (Bretanya), que acceptà de grat canviar el seu cognom pel de Grimaldi i esdevingué el príncep Jaume I en morir la seva esposa. França annexionà Mònaco el 1793, rebatejant Fort Hèrcules i capital del Departament dels Alps Marítims, que recobrà la independència per decisió del Congrés de Viena (1814), que reestructurà el mapa europeu després de les guerres napoleòniques.

Mònaco tornà als Grimaldi sota la protecció dels Savoia regnants a Sardenya (l'antic regne creat per Bonifaci VIII per a Jaume II de Catalunya i Aragó, que passà al Piemont després de la guerra de Successió). El 1848 Menton i Ròcabruna es proclamaren ciutats lliures; foren ocupades pels piemontesos, els quals finalment acabaren cedint el comtat de Niça i Savoia a França. Pel tractat signat amb Napoleó III el 2 de febrer de 1861, els Grimaldi cediren al poderós veí els drets sobre Menton i Ròcabruna a canvi de 4 milions de francs i el reconeixement francès de la independència del que restà de Principat.

El nou Mònaco. La pèrdua de Menton i Ròcabruna comportà un dur cop per al Principat, reduït a una vintena part del seu territori original, la qual cosa també comportà una dràstica disminució dels ingressos de la cort i l'aparell estatal. És per això que sorgí la idea del casino, atribuïda al príncep Carles III (1856-89) i la seva mare Carolina; el 1863 es fundà la Societat des Bains de Mer, que aviat convertí Mònaco, sota la direcció de François Blanc, en l'empori turístic per tots ben conegut. Sobre el promontori de les Spelugues es bastí el cèlebre casino, el teatre de l'òpera i hotels amb vocació d'acollir la classe alta europea. La idea resultà un èxit i Mònaco experimentà un creixement econòmic espectacular, incrementat per la connexió ferroviària entre Niça i Ventimiglia. En honor al seu príncep promotor, el turó de les Spelugues fou anomenat Monte Carlo.

D. G.

Carles III era, sobretot, un aristòcrata francès, que visqué gran part de la seva vida lluny del seu Principat mediterrani, concretament al seu castell de Marchais a la Xampanya. No obstant això, a ell –que també fou *grande* d'Espanya– i al seu fill Albert I correspon el mèrit de fer de Mònaco la pàtria del *glamour* europeu.

Amb Lluís II (1922-1949), però, s'extingí una altre cop la dinastia, que sobreviagué perquè el príncep reconegué una filla natural, la princesa Carlota, que es casà el 1920 amb el comte Pierre de Polignac, que, a l'igual que féu Jaume I, adoptà el cognom Grimaldi. A la mort de Lluís II, Carlota renuncià al tron a favor del seu fill Rainier III, el príncep que acaba de morir.

Mònaco-França. Mònaco és un país sobirà en qüestions d'ordre intern i depèn de França en matèries com ara defensa, justícia i política exterior. La unió monetària data de 1861. Les rela-

A partir de la seva boda amb l'actriu Grace Kelly, el 18 d'abril de 1956, el petit Principat de Mònaco esdevingué la pàtria europea del *glamour*.

 FUNDACIÓ
Caixa Sabadell

Pel compromís social

8a Festa de la Primavera

Diumenge 17 d'abril de 2005

Activitats per a petits i grans

Tallers i espectacles musicals i Mostra ramadera

Tallers de natura, passejades en globus i en carro, planetari bombolla i moltes activitats més!

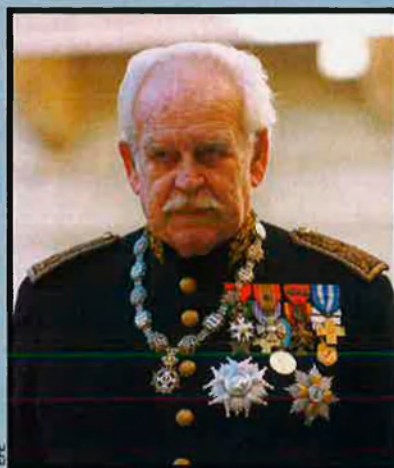
Veniu a la Festa!

Centre d'Activitats Ambientals Can Deu | Masia de Can Deu | C/ de la Prada, s/n | Sabadell
Informació 93 716 47 81 | www.fcaixasabadell.org | candeu@ecodi.net

Rainier III

La seva biografia oficial ens parla d'un heroi de guerra llorejat amb la Legió d'Honor francesa. Tanmateix, la fama li arribà pel seu matrimoni (1956) amb l'actriu nord-americana Grace Kelly (Filadèlfia, 1929), que aportà al Principat la màgia de Hollywood. La figura de la princesa del cel·luloide marcà la història recent del Principat, fins a la seva tràgica mort en accident de trànsit el 14 de setembre de 1982. La proximitat de Mònaco a Canes –lloc del cèlebre festival de cine– i la personalitat de Grace convertí Mònaco en destinació predilecta de famosos de la pantalla gran, sense obviar la condició de paradís fiscal i que el petit país ja gaudia de gran reputació entre els amants del joc. El matrimoni tingué tres fills, tots tres protagonistes de la crònica rosa, veritables centres d'atenció de les perruqueries de senyores de tot el món: la princesa Carolina (1957), el príncep hereu Albert (1958), que com a tal gaudeix del títol de marquès dels Baus, i la sempre polèmica Estefania (1965), d'una agitadíssima vida sentimental.

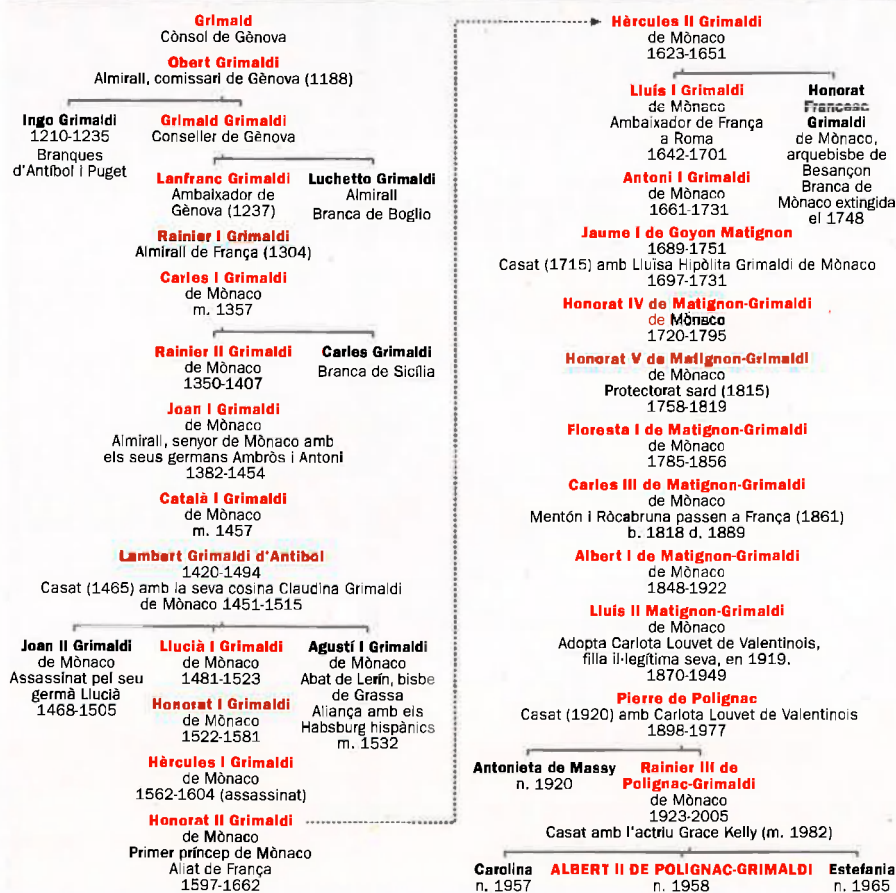

Mònaco, malgrat la seva petitesa, territorial i humana (32.000 habitants, dels quals únicament 6.000 tenen la nacionalitat monegasca) és un referent europeu de primer ordre a nivell turístic, navilier –Onassis fou un assidu del Principat– i bancari. Mònaco posseeix una cinquantena d'entitats financeres amb més de 300.000 comptes oberts amb 49.000 milions d'euros ingressats en el 2003, que converteixen aquest principat en un paradís fiscal no cooperatiu per a l'OCDE. De més a més, Rainier III (amb una fortuna personal valorada en més de 800 milions de dòlars) es va caracteritzar per un extraordinari interès pel sector immobiliari,

veritable panacea per tots els aspirants a rics del món. En un atapeït espai urbà, el príncep va fomentar el sector de la construcció (no estranyi que els seus súbdits el motegessin com *le constructeur*) i no va dubtar a guanyar espai al mar quan li va convenir.

D. G.

Arbre genealògic dels prínceps de Mònaco

cions entre ambdós estats són definides pels tractats signats el 1918 i 1919, que comprometen Mònaco, a canvi de la defensa i el reconeixement de la sobirania del Principat, que els interessos monegascos se sotmetin als francesos. Nous acords foren signats el 1945, 1951 i 1963, per acomodar la realitat econòmica del Principat, que recordem que és lliure d'impostos, a la general francesa, que es redueix en línies generals a obligar els francesos residents a Mònaco a tributar al fisc francès.

Mònaco és part de la Provença històrica i el seu idioma nacional és el monegasc, un dialecte de l'occità en recessió, reconegut per les autoritats del Principat i fins i tot ensenyat a les escoles. Actualment el parla el 15% de la població, aproximadament unes 4.500 persones. El francès és l'idioma oficial de l'estat i el més estès, llengua d'ús diari del 58% dels residents. L'italià és parlat per un 17% de la població. Altrament, la presència de l'anglès és importantíssima, car ha assolit la categoria de *lingua franca* entre comunitats.

David Garrido